

BİR EĞİTİM ROMANI: SUÇ VE CEZA

Yrd. Doç. Dr. Leyla Şener
Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi
Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eskişehir
lsener@anadolu.edu.tr

Özet

Eđitim romanında genel olarak kahramanın belli başlı manevi değerlere sahip olma, onun ahlaklı bir kişi olma süreci takip edilmektedir. Böylece bir taraftan romanda kahramanın eğitildiğini görürken, bir taraftan da okurlar eğitilmektedir. Edebiyat kuramına eğitim romanı terimi XIX. Yüzyılın Yirmili Yıllarında girmiştir. Bu terim birçok edebiyat kuramcısı tarafından ele alınmıştır. Bunların arasında M.M.Bahtin'in eğitim romanı üzerine yazdıkları belirleyici olmuştur. Rus kuramcı eğitim romanını belli başlı beş türe ayırmıştır. Beşinci sıraya koyduğu eğitim romanının "en gelişmiş" türünde Bahtin roman kahramanının "yeni bir insan tipi olmak zorunda kaldığını" n altını çizer. Bu eğitim roman türünde tarihsel gelişim ve bu gelişim sırasında yaşanan geçiş dönemlerinin getirdiği sıkıntılar, kişinin bu dönemi algılama şekli, özgürlük ile zorunluluk problemleri irdelenmektedir. Çalışmamızda büyük Rus yazar F.M. Dostoyevski'nin "Suç ve Ceza" romanının bu beşinci tür içinde yer aldığını göstermeye gayret ettik.

Anahtar Sözcükler: Dostoyevski, Bahtin, eđitim romanı, Suç ve Ceza.